

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПРИНЦИПИ ЕТЬЄНА ДОЛЕ

Етьєн Доле – перекладач, гуманіст та письменник доби Відродження – зробив значний внесок в європейську історію перекладу. Своім трактатом «Як добре перекладати з однієї мови на іншу» Етьєн Доле утримує пальму першості в розробці теоретичних проблем перекладу.

Перший принцип трактату Етьєна Доле зводиться до того, що перекладач, як майстер своєї справи, повинен перш за все досконало розуміти зміст перекладного тексту і те, що автор намагається донести до читача. Перекладачу слід зрозуміти предмет думки автора і його судження про цей предмет. Необхідно прагнути не лише точності в перекладі, але й правильності.

Суть другого принципу полягає в тому, що перекладач зобов'язаний досконало володіти не лише мовою оригіналу, але й мовою перекладу, бо кожна мова неповторна і має свої унікальні особливості, способи вираження, тонкощі, які властиві лише їй. Саме тому, доречність, точність слова в тексті оригіналу, усвідомлена перекладачем, вимагає пошуку такого ж доречного і точного слова в перекладі.

Третій принцип фактично доповнює і розвиває попередній. Згідно з ним, дослівний переклад є недопустимим. Тобто перекладач не повинен механічно відтворювати структуру речення оригінального тексту, натомість має пристосувати її до норм мови перекладу, зробивши при цьому відповідні зміни у порядку слів. Доле наголошує на вмінні перекладача будувати в перекладі такий порядок слів, який відповідав би логіці розгортання тексту відповідно до думок автора оригіналу. До того ж, справжній перекладач повинен бути обізнаним не лише в області синтаксичної організації мови, а й в питанні вибору лексики. Відповідно до четвертого правила Етьєна Доле, перекладач не повинен зловживати запозиченими словами, які не є загальноновживаними, щоб не породжувати неправильне розуміння з боку читача. Використовувати іноземні запозичення можна виключно у випадках крайньої необхідності.

Ще один важливий принцип трактату Доле, про норми ораторської мови, полягає в дотриманні правил когерентності – змістовної зв'язності тексту. Перекладач, в процесі перекладу, повинен досягти внутрішньої цілісності та єдності тексту, яка полягає в логіко-семантичній, граматичній та стилістичній співвіднесеності його складових.

Важливим є те, що Етьєн Доле прагне поширити норми ораторського мистецтва на письмову наукову мову, адже він стверджує, що це мистецтво необхідне не лише для оратора, але й для перекладача.

Принципи Доле підкреслюють важливість розуміння тексту оригіналу як основної передумови успішного перекладу. Що ж стосується самого перекладу, то за концепцією Доле, він є продуктом літературної діяльності і повинен стати не лише частиною національної літератури, а й відповідати нормам літературної мови.

Науковий керівник: Сидоренко С. І., канд. філол.н., доц.